

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

(1) ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	Κοινωνικών Επιστημών		
ΤΜΗΜΑ	Κοινωνιολογίας		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	Προπτυχιακό		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	770	ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Κοινωνιολογία του Φύλου: Μορφές αποκλεισμού και Αντίστασης μέσα από μια διαθεματική από-αποικιοκρατική τρανς-ίντερσεξ-κουίρ-φεμινιστική θεωρία		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
	3	6	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο (δ).</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>γενικού υποβάθρου, ειδικού υποβάθρου, ειδίκευσης, γενικών γνώσεων, ανάπτυξης δεξιοτήτων</i>	Υποχρεωτικό κατ' επιλογήν/ /Σεμινάριο/Ειδικού Υποβάθρου		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	Προτεραιότητα θα δοθεί σε φοιτήτριες, φοιτητές και φοιτητά που έχουν εξετασθεί επιτυχώς στα κάτωθι μαθήματα: Κοινωνιολογία του Φύλου (Λείπει ο κωδικός) και Φύλο, Σεξουαλικότητα, Επιστήμη & Εξουσία (Λείπει ο κωδικός)		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	Ναι (μέσω γραπτής εργασίας στα αγγλικά)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	Λείπει η σελίδα		

(2)

ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με το Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και το Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<ul style="list-style-type: none"> • Να αναλύουν και να ερμηνεύουν κριτικά τις θεματικές και θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνιολογίας του φύλου, εστιάζοντας στον από-αποικιοκρατικό, τρανς-ίντερσεξ-queer φεμινισμό, και το ρόλο της ιστορίας της έμφυλης και φυλετικής καταστολής. (Επίπεδο 6-7: Γνώση και κριτική κατανόηση σε προχωρημένο επίπεδο) • Να εφαρμόζουν θεωρητικά εργαλεία από-αποικιοκρατικής φεμινιστικής και κοινωνιολογικής σκέψης στη μελέτη κοινωνικών φαινομένων σχετικών με το φύλο, τη φυλή, την έμφυλη ταυτότητα και την αντίσταση, προάγοντας τη δικαιοσύνη και την ισότητα. (Επίπεδο 6: Εφαρμογή της θεωρίας στην ανάλυση κοινωνικών πρακτικών)

- **Να κρίνουν και να συγκρίνουν διαφορετικές θεωρητικές και επιστημολογικές προσεγγίσεις, όπως αυτές των Vergès, Lugones, Fanon, Hartman, Haraway, και άλλων, θέτοντας ερωτήματα σχετικά με την ιστορική και δομική κατασκευή του φύλου και της φυλετικής ταυτότητας. (Επίπεδο 7: Κριτική και σύνθετη ανάλυση)**
- **Να συνθέτουν και να παρουσιάζουν κριτικά εισηγήσεις σχετικά με την ιστορία της παγκόσμιας έμφυλης και φυλετικής καταπίεσης, αναδεικνύοντας μορφές αντίστασης και δυνατότητες για μετα-αποικιακή κοινωνιολογία του φύλου. (Επίπεδο 7: Σύνθεση και αυτενέργεια)**
- **Να αξιολογούν και να σχολιάζουν κριτικά κείμενα, ντοκιμαντέρ και θεωρητικά κείμενα, εντοπίζοντας τις κυρίαρχες ideologies και αναδεικνύοντας πολιτικές και πρακτικές αντίστασης πέρα από την αποικιοκρατία. (Επίπεδο 6-7: Κριτική σκέψη και ανάλυση)**
- **Να αναπτύσσουν ικανότητες διαλόγου και συνεργασίας σε ομαδικές εργασίες και συζητήσεις, με κριτικό και μετασχηματιστικό χαρακτήρα, ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθησίας και της ενεργούς συμμετοχής σε ζητήματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ισότητας. (Επίπεδο 6: Κοινωνική και πολιτισμική ικανότητα)**
- **Να αναπτύσσουν πρωτότυπες, καινοτόμες θεωρητικές προσεγγίσεις και ερευνητικές προτάσεις σχετικά με τη μετα-αποικιακή κοινωνιολογία του φύλου και την από-αποικιοκρατική φεμινιστική θεωρία, επηρεάζοντας ή συμβάλλοντας σε επιστημονικά πεδία και σε κοινωνικές πρακτικές με στόχο την αποδόμηση των έμφυλων και φυλετικών διακρίσεων. (Επίπεδο 8: Αυτονομία, καινοτομία και συμβολή στη γνώση και την κοινωνία)**

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

.....

Άλλες...

.....

- **Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών:** αναζήτηση επιστημονικών πηγών, ανάλυση θεωριών και σύνθεση ιδεών γύρω από το φύλο, την έμφυλη ανισότητα και τις κοινωνικές δομές, αξιοποιώντας σύγχρονες τεχνολογικές πλατφόρμες, βιβλιογραφία και εργαλεία.
- **Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις:** Εργασία σε διαθεματικό και διεπιστημονικό περιβάλλον πάνω σε ποικιλία κειμένων από διαφορετικές πηγές για την κατανόηση πολύπλοκων θεμάτων που σχετίζονται με τις έμφυλες-φυλετικές και ταξικές ανισότητες
- **Λήψη αποφάσεων:** Η κριτική και ο διάλογος ως μέσο στη δημιουργία χρήσιμων εργαλείων για την καταπολέμηση των έμφυλων διακρίσεων
- **Αυτόνομη εργασία:** Η αυτόνομη ερευνητική δραστηριότητα ως μέσο στην μελέτη και την παραγωγή θεωρητικού και πρακτικού έργου
- **Ομαδική εργασία:** Συζητήσεις, ομαδικές παρουσιάσεις για συνεργασία και συλλογική διαχείριση
- **Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον:** Η ποικιλία θεμάτων και προσεγγίσεων, από την κοινωνιολογία μέχρι τη (από-αποικιοκρατική) τρανς-ίντερσεξ-φεμινιστική θεωρία και τις σπουδές φύλου, θα καταστήσει το μάθημα κατάλληλο για εργασία σε διεπιστημονικά και διαθεματικά πλαίσια
- **Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών:** Η προώθηση θεωρητικών προβληματισμών και η κριτική σκέψη θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων ιδεών και ερευνητικών προσεγγίσεων.
- **Σεβασμός στην πολυπολιτισμικότητα:** Οι συζητήσεις, η ανάλυση και η εμπάθυνση σε θεωρίες θα καλλιεργήσουν την ικανότητα κριτικής σκέψης και αυτοκριτικής στάσης

(3) ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Το μάθημα εξετάζει τις θεωρητικές προσεγγίσεις της κοινωνιολογίας του φύλου, εστιάζοντας σε μια απο-αποικιοκρατική, διαθεματική, τρανς-ίντερσεξ-κουίρ φεμινιστική προσέγγιση.

Εμπνευσμένο από τον Auguste Comte, ο οποίος εισήγαγε τον όρο «κοινωνιολογία», σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουμε πώς ένας έμφυλος-φυλετικός λόγος σχετικά με την ταξική, έμφυλη, φυλετική καθαρότητα και αρτιμέλεια αναπαράγεται μέσω του φύλου. Η έννοια της φυλετικής καταπίεσης και υποτίμησης, που υφίσταται σε μια λευκή κυριαρχούμενη κοινωνία και επιστήμη, θα είναι επίσης κεντρική στην προσέγγισή μας, μέσα από το έργο του Franz Fanon. Περαιτέρω, θα εμβαθύνουμε στις απόψεις της απο-αποικιοκρατικής φεμινιστικής θεωρίας, όπως εκείνες της Françoise Vergès και της María Lugones, καθώς και στη θεωρία της απο-αποικιοκρατικής κοινωνιολογίας, όπως του κοινωνιολόγου Julian Go και της κοινωνιολόγου Vrushali Patil. Αυτό θα μας βοηθήσει να αναδείξουμε τόσο την ιστορία της έμφυλης-φυλετικής καταστολής, τον ρόλο της ευρωαμερικανικής ευγονικής αποικιοκρατίας μέσω της λευκής επιστήμης, όσο και τις μορφές αντίστασης, καθώς και τη δυνατότητα μιας μετα-αποικιακής κοινωνιολογίας του (κοινωνικού) φύλου, στην κατάργηση της κατασκευής ενός έμφυλου-φυλετικού διμορφισμού, ενός λόγου μισαναπηρισμού και του συνακόλουθου αφανισμού της τρανς-ίντερσεξ ζωής, αλλά και της φύσης.

1η Εβδομάδα: Παρουσίαση του μαθήματος.

2η Εβδομάδα: Κλασσικές Σχολές της Κοινωνιολογίας και η κριτική των Julian Go και Vrushali Patil

3η Εβδομάδα: Saidiya Hartman, Λεσβιακή Φεμινιστική θεωρία και Δυτική αποικιοκρατία

4η Εβδομάδα: Donna Haraway. Φύλο, Φυλή και Φύση στον Κόσμο της Δυτικής-Λευκής και Αποικιοκρατικής (Ανθρωποκεντρικής) Επιστήμης

5η Εβδομάδα: Françoise Vergès, Δημογραφία, Αντισύλληψη και (Τεχνητή) Μητέρα

6η Εβδομάδα: Το ολοκαύτωμα των ζώων, των τεράτων και των εκθηλυμένων οργάνων, σωμάτων και ψυχισμών

7η Εβδομάδα: Franz Fanon, το Λευκό Κοινωνικό φύλο, η αορατοποίηση του ίντερσεξ, ο Οικοφεμινισμός & ο Παγκόσμιος Νότος

8η Εβδομάδα: Angela Davis, Gayatri Chakravorty Spivak και η έννοια της «υποδεέστερης» (Subaltern)

9η Εβδομάδα: Διαθεματικότητα και Françoise Vergès και η κριτική του δυτικού φεμινισμού

10η Εβδομάδα: Audre Lorde και η χρήση της ποίησης ως εργαλείο αντίστασης. María Lugones και η από-αποικιοποίηση του φύλου

11η Εβδομάδα: Μισαναπηρισμός και Gina Athena Ulysse και το Ρασανμπλάζ.

12η Εβδομάδα: Από-αποικιακή (τρανς-ίντερσεξ-κουίρ) φεμινιστική θεωρία και μετα-αποικιακή κοινωνιολογία. Μια θεωρία Αντίστασης

13η Εβδομάδα: Ανακεφαλαίωση των θεματικών ενοτήτων του μαθήματος και παρακολούθηση ντοκιμαντέρ

(4) ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</p>	Πρόσωπο με πρόσωπο	
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</p>	Χρήση Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία και στην επικοινωνία με τις φοιτήτριες, τους φοιτητές, τα φοιτητά	
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</p>	<p>Δραστηριότητα</p>	<p>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</p>
	Σεμινάριο	39
	Μελέτη και ανάλυση της βιβλιογραφίας	61
	Παρουσίαση προόδου εργασίας	10
Συμβουλευτική για τις εργασίες	20	

<p>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης σύμφωνα με τις αρχές του ECTS</p>	Συγγραφή εργασίας	40
	Παρουσίαση εργασιών	10
	Σύνολο Μαθήματος (30 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	180 ώρες (6 ECTS)
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Γλώσσα Αξιολόγησης: Ελληνική και Αγγλική (στις περιπτώσεις υποψηφίων από την αλλοδαπή).</p> <p>Μέθοδοι Αξιολόγησης: Η τελική βαθμολογία διαμορφώνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενεργητική παρουσία και συμμετοχή με βάση τη βιβλιογραφία του σεμιναρίου (20% της τελικής βαθμολογίας). • Ανάλυση σεμιναριακής εργασίας σε ζητήματα που αποτελούν αντικείμενα ανάλυσης του σεμιναρίου, σε συνεργασία με τον διδάσκοντα. Παρουσίαση και εισήγηση της εργασίας στη διάρκεια του σεμιναρίου μετά από τρεις συναντήσεις με τον διδάσκοντα (30% της τελικής βαθμολογίας). <p>Κριτήρια Αξιολόγησης: Παράδοση της σεμιναριακής εργασίας σε γραπτή μορφή. Η εργασία θα γίνει σε ομάδες 2 ή 3 ατόμων ανάλογα με τον αριθμό των φοιτητριών/των και η έκταση της θα είναι 7.000 λέξεις ή 15 σελίδες A4, γραμματοσειρά Calibri 11, διάστιχο 1,15. Η εργασία παραδίδεται στο τέλος του εξαμήνου (50% της τελικής βαθμολογίας).</p> <p>Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις, παρουσιάσεις των εργασιών, συζητήσεις, προβολές οπτικοακουστικού υλικού και γραπτή εργασία.</p>	

(5) ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

<p>- Προτεινόμενη Βιβλιογραφία:</p> <p>A) Εγχειρίδια του μαθήματος</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Τζανάκη, Δ. (2025). <i>Καταργώντας το φύλο και την εγγονική. Ο Ελέφαντας είναι ανάμεσα μας</i>. Ακυβέρνητες Πολιτείες. 2. Τζανάκη, Δ. & Κουρούτζας Χ. (2024). <i>Φύλο, Επιστήμη και Κοινωνία: Queer αναγνώσεις της (ανθρώπινης) υποτέλειας</i>. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. http://dx.doi.org/10.57713/kallipos-332. 3. Vergès, F. (2022). <i>Ένας Φεμινισμός της Από-Αποικιοποίησης</i>. Τοποβόρος. <p>B) Συμπληρωματική βιβλιογραφία</p> <p>Butler, J. (2025). <i>Ποιος φοβάται το φύλο; Αλεξάνδρεια</i>.</p> <p>Go, J., & Lawson, G. (Eds.). (2017). <i>Global Historical Sociology</i>. Cambridge University Press.</p> <p>Λέκκα, Β. (επιμ.) (2025). <i>Αντι-Στάσεις Σωμάτων</i>. Futura.</p> <p>Lorder, A (2023). <i>Sister Outsider</i>. Κείμενα.</p> <p>Preciado, P. (2013). <i>Testo Junkie. Sex, Drugs and Biopolitics in the Pharmacopornographic Era</i>. Feminist Press.</p> <p>Tsibiridou, F. (2011). «Moslem Womanhood: Living under male, state, religious and secular hegemonies». Στο E. Eynikel, A. Ziaka (επιμ.). <i>Religion and Conflict. Essays on the origins of Religious Conflicts and Resolution Approaches</i>. Harptree Pub.: 340-352.</p> <p>Vasilaki, R., Souvlis, G. (2025). <i>Politics of Liberation: Conversation with Theory and History</i>. Institute Rosa Luxembourg.</p> <p>Τζανάκη, Δ. (2023). <i>Ίντερσεξ. Η κατασκευή και το καθεστώς αλήθειας του φύλου στη δύση</i>. Διαλεκτική</p> <p>4. Ψηφίδες.</p>

- Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- American Journal of Sociology
- Culture-Borders-Gender/Studies
- Φεμινιστικά
- Gender & History
- Jacobin
- Marginalia
- Meridians: feminism, race, transnationalism
- Multitudes
- Post Colonial Studies The Black Scholar